

Nr 484.

Av herr Adamsson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 158, angående anslag för budgetåret 1953/54 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m.

I proposition nr 145 har Kungl. Maj:t lagt fram förslag till omorganisation av gymnasierna vid de högre allmänna läroverken, varjämte i proposition nr 158 anslag begärts för bl. a. dessa läroverk. I den förra propositionen hemställs bl. a. om bemyndigande för Kungl. Maj:t att i huvudsaklig anslutning till vad departementschefen förordat fastställa linjeorganisationen för de särskilda läroverkens gymnasier. Bifall till denna hemställan innebär, att den lokala organisationen av gymnasierna i huvudsak kommer att utformas enligt i propositionen endast i huvud dragen återgivna förslag av kungl. skolöverstyrelsen.

Den av skolöverstyrelsen föreslagna utformningen av gymnasieorganisationen i Malmö synes emellertid kunna ordnas på ett lämpligare sätt än skolöverstyrelsen tänkt sig.

I Malmö finnas två statliga gymnasier, nämligen ett för gossar och ett för flickor, knutna till Malmö högre allmänna läroverk för gossar resp. flickor. Dessutom finnes ett nyinrättat kommunalt samgymnasium knutet till Malmö realskola. Härutöver finnas två statliga samrealskolor, nämligen Johannes samrealskola och Slottsstadens samrealskola.

Den hittillsvarande organisationen för gossläroverket upptager bl. a. ett par temporärt nedlagda linjer, nämligen ett treårigt latingymnasium och en latinlyceilinjé. Dessa linjer hava närmast haft karaktär av reserver, som kunnat anlitas, om tillströmningen till övriga linjer blivit för stor. Vid den nu förestående omorganisationen föreslås, att de nedlagda linjerna i oförändrat skick knappast skulle passa in i stadens nya gymnasieorganisation. Någon förstärkning på annan punkt föreslås däremot ej av skolöverstyrelsen, utan linjerna bortskäras helt och hållet.

Som framgår av redogörelsen längre fram komma emellertid instundande läsår de hittillsvarande avdelningarna ej att räcka till, varför de nedlagda skulle behövas ehuru på grund av den nya linjefördelningen ej i ursprungligt skick.

För flickläroverket föreslår överstyrelsen bl. a., att det treåriga realgymnasiet bytes mot ett fyraårigt. Stadens myndigheter hava gjort fram-

ställning om att en fyraårig reallinje måtte upprättas men ej uttalat önskemål, att den treåriga samtidigt skulle nedläggas.

För båda dessa högre allmänna läroverk sammantagna, de enda i Malmö, innebär skolöverstyrelsens förslag ett antal linjer, som är oförändrat i förhållande till innevarande års antal men mindre, om de temporärt nedlagda linjerna medräknas.

Liksom de senaste åren hava rektorerna vid de härvarande allmänna läroverken och kommunala flickskolan sammanställt preliminära anmälningar till fyraårigt gymnasium. På grundval därav har beräknats ett platsbehov av 84 på latinlinjen, 160 på reallinjen och 112 på allmänna linjen, sammanlagt 356. Tidigare års på samma sätt gjorda beräkningar hava visat god överensstämmelse med det verkliga platsbehovet.

Skolöverstyrelsens plan upptager för fyraårigt gymnasium fyra avdelningar å gossläroverket, varav den ena realavdelningen på grund av brist på specialrum emellertid ej torde kunna mottagas, och tre å flickläroverket. Det kommunala gymnasiet har två avdelningar och har ej utrymme för flera.

Även om två realavdelningar skulle kunna pressas in vid gossläroverket, något som i och för sig är tvivelaktigt, giver skolöverstyrelsens plan icke möjlighet att vid gymnasierna i Malmö mottaga alla dem, som nästa läsår borde erhålla gymnasieplats.

Ett steg mot lösning av detta problem erbjuder sig emellertid genom att begagna möjligheten att utnyttja Johannes samrealskola. Vid denna skola finnes utrymme för högst två serier gymnasieavdelningar, dock ej båda på realgymnasium. Till denna skola kan lämpligen överföras den treåriga realgymnasielinje, som nu finnes och som enligt skolöverstyrelsens plan skall bibehållas på gossläroverket. Därigenom vinnes dels att gossläroverket blir i stånd att mottaga båda de fyraåriga realavdelningar, som skolöverstyrelsen tänkt förlagda dit, och dels att flickorna erhålla möjlighet att begagna sig av en treårig reallinje. Eftersom Lund föreslås få behålla sitt treåriga samgymnasium på latinlinjen, skulle därigenom såväl pojkar som flickor inom det skolområde, där Lund och Malmö äro gymnasieorter, få tillgång till treåriga linjer på både latin- och realgymnasium. (Att vid gossläroverket göra en enda gymnasielinje tillgänglig för flickor kan ej gärna komma i fråga.)

Göres denna överflyttning av den treåriga reallinjen till Johannes samrealskola, kunna gymnasielinjerna i övrigt, vilka då samtliga äro fyraåriga, ordnas i överensstämmelse med skolöverstyrelsens plan. Behov föreligger emellertid enligt de på anmälningarna grundade beräkningarna av ytterligare en fyraårig allmän linje. Denna kan förläggas till Johannes samrealskola, som ju enligt vad ovan sagts kan emottaga två gymnasie-

linjer. I formellt hänseende är här ej fråga om annat än att en av de temporärt nedlagda linjerna vid gossläroverket omdisponeras och i likhet med den treåriga reallinjen överflyttas.

Den här framlagda planen innebär, att gossläroverket får linjerna L⁴, R⁴ och A⁴, medan R³ överflyttas till Johannes samrealskola, att flickläroverket får linjerna L⁴, R⁴ och A⁴ medan R³ nedlägges fr.o.m. läsåret 1953/55, och att Johannes samrealskola genom överföring av gymnasielinjer från gossläroverket ombildas till högre allmänt samläroverk med linjerna R³ och A⁴.

I fråga om kostnaderna för statsverket och den inverkan på sådana allmänna skolförhållanden, som staten reglerar, må följande framhållas om den föreslagna åtgärden.

1) Om det antal linjer, varom fråga är för de allmänna läroverken i Malmö, fördelas på två eller på tre läroverk, torde obetydligt inverka på kostnaderna för lärarlöner och huvudsakligen gälla rektor. Det sammanlagda lärarbehovet blir lika stort, och de lektorstjänster, som behövas vid den tredje skolan, torde eljest hava behövts å de två övriga. Adjunktstjänsternas antal påverkas ej.

2) Då den totala läraråtgången är lika stor, bör anordningen ej skärpa lärarbristen. Det bör tvärtom vara en fördel, om de många adjunkterna vid Johannes samrealskola kunna utnyttjas även å gymnasiet.

3) Byggnadsbehovet för staden blir mindre, bl. a. emedan institutionerna bättre utnyttjas. Härvidlag bör framhållas, att klassrumsbehov och institutionsbehov ej följas åt, utan att institutionsbehovet är större för gymnasiet än realskolan, om man bortser från latingymnasiet, och att belastningen är störst för realgymnasiet.

Det förutsättes, att Malmö stad åtager sig att hålla undervisningslokaler åt det nybildade läroverket och att fullgöra de övriga skyldigheter beträffande läroverket, som pläga föreskrivas för kommun, där läroverk förläggas.

Vad slutligen tidpunkten för förändringen beträffar, böra båda linjerna inrättas i år med begynnelseavdelningar, varvid samtidigt den treåriga reallinjen å gossläroverket successivt indrages. Den treåriga reallinjen vid flickläroverket bör däremot — så förutsättes även av skolöverstyrelsen — kvarstå under 1953/54, emedan den har en oförändrad rekryteringsbas detta år.

Därest riksdagen bifaller Kungl. Maj:ts ovan angivna hemställan i propositionen nr 145, erfordras visserligen ej beslut av riksdagen om gymnasiets organisation vid de särskilda högre allmänna läroverken, men då här ovan föreslås överflyttning av gymnasielinjer till en realskola, som genom omflyttningen skulle ombildas till högre allmänt läroverk, erford-

ras riksdagens särskilda beslut för genomförande av förslaget. Detta särskilda beslut innebär en utvidgning av den hemställan, departementschefen gjort i propositionen nr 158.

Under åberopande av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen ville besluta, att Johannes samrealskola i Malmö från och med budgetåret 1953/54 skall genom successiv överföring av gymnasielinjer från högre allmänna läroverket för gossar i Malmö ombildas till högre allmänt läroverk med treårigt realgymnasium och fyraårigt allmänt gymnasium, skolande ombildningen tillgå sålunda, att första ringen vid ombildningen omedelbart upprättas och sedan ytterligare en ring per år, till dess gymnasiet är i sin helhet färdigbildat; allt under villkor att Malmö stad åtager sig att tillhandahålla för det nya läroverket erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning, bostad åt rektor eller motsvarande kontant ersättning samt bostad åt erforderlig vaktmästarpersonal.

Stockholm den 31 mars 1953.

Erik Adamsson.

Sigfrid Löfgren.

Gösta Netzén.

Jean Braconier.